

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Den 15 November 1776. Fredagen. N:o 92.

Sötheborgs Allehanda.

Genua d. 19 Octob. Lika omist är det ännu, hwart Spaniska Flottan ämnar sig; antingen til Cuba, Hispaniola och Mexico, som någre mena, eller til den St. Catharina. Spaniska Armeeens senaste tillskning skal gå til 30,000 man, men detta bekymrar icke mer än tillförne Portugal, emedan det skal hafwa en försäkran både från Madrid och Versailles, at trygga sig wid.

Livorno d. 20 Octob. K. af Maroeco wil, som det säges, icke göra fred med Holländarn, så framt han ej får löfte om årlige 50,000 Piastrer.

Paris d. 28 Octob. Til tidsutdrägen med Spaniska Flottans afgång från Cadix, menas wara ordsaken, den gynnansma wändning för England, som sakerna taget i America. = Til Brest är ankommen utnämningen af Officerare, som med 6 Krigs-trepp och 4 Fregatter, under Hr Duchaffauts befäl ofördröjeligen stota utgå. = Wär nya General Controleur, har redan utträtt sin syfla. Man wäntar mycket godt af hans, så wäl som Hr Rexers förvaltning. Både äro kände för Patriotisme och insigter.

Haag d. 2 Nov. Wåra papper omtala en händelse, som gjort upskof i Häftrännandet wid Fontainebleau, den näml. at 2 Ängelska Beridare blifwet oense, utfordra hwarandra, och videt så hästigt tillsammans med hufwuden, at den ena faller död ned, och den andre såde en swår contusion i hufwudet. Om saken så förhåller sig; är hon nog parallel med Englands närwarande frig, uti hwilket antingen England, eller Colonierne måste bryta af sig hufwudet. Det är ock til märkandes, at båda anstält sin strid, för at förnjöja Franska äskådare.

Frankfurt am Mayn d. 2 N.v. Man tror sig weta, at, i fall Spanien skulle anfälla England, 30,000 Ryfvar skola segla til England, och 80,000 Preussiske marchera til Wien.

Warschau d. 30 Octob. Riksdagen härstädes slutas i morgon, och har afslutvet, emot all wanlighet, ganska tyst och stilla. Ingen har grålat så mycket som Kron- under- Fältcheren Nzewiski, men han har dermed icke utträttat annat, än at gjöra sig self förhatelig hos nationen. = Den sällstälda Klädordningen kommer först i Maji 1778 at taga sin början. Deruti stadgas hufwudsjakligen, at ingen får bära Adla stenar, Perlor, Guld eller Silfwer: förbjudes all införjel af Utländska Equippager, Wagnar, Meubler och Favancer: Ingen Borgersman får bära wårja: hela Armeen, Officerarne undantagne, och all Liveri-berjening skal beklädas med Inländske Fabriks-waror, från hufwud til fot: alla Boiwoder, från Råds-Herren til simplaste Adelsman, skola bära Uniforme kläder af inhemskt kläde, och det ena Boiwodskaper får icke bruka det andras couleur.

Wien d. 30 Octob. De Sländste hästar, åtminstone en del af dem, och den Konliga Cabrioletten, som Keiserl. Hofwet såde ifrån Sverige, skola Nickas til Florenz, til den unga Keiser-Hertigens tjenst och nöje.

London d. 29 Octob. och 1 Nov. I går begaf sig Hans Maj: til Parlamentet, och ö. nade det samma med et tal. I wägge Husen föreslogo Oppositionens Ledamöterna, at innan tacksägelse Adress öfwerlästes, Hans Maj: ansökes, om utförst-

ning igenom Parlamentet af Nationens tillstånd, och om Betingningars föreslående till förlikning med Colonierne." Det afstogs genom Pluralitet; Ministeren sötkarade, at man hoppas innet krig vara för handen. Imidlertid har man börjat på Themsens, wid Portsmouth, Deptford, Woolwich &c. med wäld pröfva Marroser för Kronans räknung, hwartil 40 Skepp komma at brukas. Många människor äro derwid drunknade och elkest omkomne. Det Fri man derwid hörde, war oerhördt. 10,000 man fordras till en stark Flotta, på hwilken Skepp man redan låser förtelningen. Hwar man frugtar Krigs utbrytande: Actierne äro ansenligen fallne. På alla Skepp lägges beslag. Ingen bekräftelse om de sist utbredda tidningar från New York, ar ännu inlupen.

Scara d. 10 Nov. Förleden Tisdag reste war wårbade och walfame Lands Höfdinge, Högwält. Herr G. och Ridd. Lagerberg härifrån, sedan han något öfwer 8 dagars tid tillika med Lands Råttterare och Secerere warit här, för at efterse huru wida Kronans upbörder ägde tilbörtil rig'ighet, wid hwilket tillfälle de Konobetjente, som sunnos ej gjort nog redo för sina upbörder, ej undgingo Hr Lands Höfdingens afwarsamma medfart.

Så som et ganika fällsunt prof af enighet wid Prästewal får äfwen nämnas, at wid det i dag 8 dagar sedan hållna Pastorswal uti Saleby Församling efter afledne Ryrkoh. Mag. Seb. Silvius, fick Rector Schola i Wenersborg Mag. Eric Skman så enhällig kallelse, at en sjerdebels röst allenast selades. Samma dag blef äfwen Commminister Odelius wald til Pastor i Hwallad, hwaräst han förut i flera år war et Commminister.

Den 4 sista Scara martnad d. 1 Dec. stulna och sedan efterlysta sedel på 3000 Dal. Rmt, ar mligen tillika med tjufwen lyckeligen til rättia kommen.

Carlstad den 8 Nov. Den 4 dennes sammanwiggdes Byggmästaren Joh. G. Reincke med Jungfru Frederica Brachs.

Stifts-Tidningar.

Förleden wecla affonnade Proosten och Ryrkherden i Surteby, Herr Mag. Hedberg.

Fortsättning af Berättelsen om Gustafsbergs Barnhus-Inrättning wid Uddewalla (Se föregående Num. 91).

På det de ej måtte wara aldeles ofunnoge om den weild, hwaras de äfwen utgåwa en liten del, och om hwad sig tilldrager i werlden; så stola de så wådig undervisning uti Geographiska och Historiska Wetenskaperne. Foderneslandets lämnung, des märkeligaste öden och de årtilliga Konunga has, som för skurer beröftrer, skal så mycker hwaras och ens capacite medgifwer, bibringas alla, då ock en ratt kärlek för festerlandet, bör implantas. Härunder gifwes dem ock et begrep om wårt nu warande wålsignade Regerings sätt, om oskypeten deraf emot des födra grunder och de föra fördelar, som öf deraf tillflyta. Derjämte stola de äfwen efter hand, indämta kundskap af Stats-Historien, om hwad sig tilldrager uti andra rikin i werlden, om deraf skader, produc er och religion &c.

Utaf Mathematicaven stola de äfwen så något begrepp om de almånaste grunder uti Geometrien, och Trigonometria plana, som kunna skärpa tankkraften, och komma till pass wid mångfaldiga tillfällen i det almånna lefwerne; äfwen som något uti Astronomien.

Allt, som hafwa minsta handlag, stola öfwas och underwisas i ritkonsten, som

så mycket roar och gagnar en människa, ehvar hon och skal stanna i werlden, och besynnerligen recommenderar en yngling. För dem, som fått någon gåfwa atunga, är tillfälle at den widare upodlas, då de 2. ne gånger i weckan öfwas atunga efter noter.

Detta är det wigtigaste, som syfvelätter Informatorns omtänka för barnens underwisning. De äro i anseende til deras stickelighet och framsteg delade uti 4 Classer. I första läses Swenska innan til och Lutheri lilla Cateches utan til. I andra, Swebelii förklaring, något Latin innan til, och en början gjöres at skrifwa och rita. I tredje läses Catechesen, Millers Bibliska Historier, Grammatican, liest Latin erplicerat, Geographien och Historien, samt skrifwa, räkna och rita. I fjerde läses alt detta omsändeligare och grundeligare. Samte Swebelii läses äfwen Wilms Cateches. Historien, Geographien, Mathematicqven, med skrifwande, räkande och ritande äro de stycker, hwari desse ämne swenner öfwas. At winna et äresskälle i denna Class, kan man allenast wänta af de qwickare. Det är redan mycket wunnet och något at glä jas öfwer om et trögare inille kan inhämta en grundelig och practisk kundskap em Gud, Hans Evang. och sina skyldigheter; samt lära skrifwa, räkna, rita och så någon tincure af werldens kannedom.

Om något barn gör sig utmärkt för särdeles qwickt genie, lärgirighet och fog för Prästeständer, så wil afwen Testator tillåta, at den må uti de stycker underwitas, som til detta ändamål leda.

Lectionerne begynnas om sommaren kl. 7 och om wintren kl. 8, först med bön och sång och et eller et halft Capitel i Bibelen upläsande och korta förklarande. Sedan de härpå hafwa fruktosterat, försätjas Lectionerna til kl. 11 eller half 12, och om eftermiddagen från 2 til 4 eller half 5. Kl. half 8 om aftonen gjöres bön, sång och Cateches, samt Evangel. korta förklaring, efter barnens begrep lämnad, hwar efter sedan et förhör med dem anställes öfwer hwad som är talat och slutes ännel. med bön och sång. Om sommaren under brunstiden förrättas denna Guds-tjensten uti det på Gustafsbergs ägor belägne brunnehuset. Strundom då wäderleken och tillället medgifwa, så de bhwissa Guds-tjensten i Udewalla, som är allena en fradedels mil från Gustafsberg.

Under lof-stunderna så de roa sig uted täljande, skärande och sågbande i trä, hwaritil Skiftaren låtet gjöra allahanda verktyg: halswar, sägar, hugg-järn m. m. Iu nödig motions förskaffande så i synnerhet de, som äldre och starkare äro, dels säga wed, dels med sin järniska tillä uti och spada arbeta uti en stor, til trädsked upragen plan, i hwilken hwardera får sit anwista stycke, at upbruka och deruti något plantera. Alla barn som intagas, blifwa upreknade uti en längd til deras intagnings dato, södelse år och härkomst, samt utmärkte til naturis gåfwer, upförande och framsteg; och änteligen hwad lefnads sätt de walt, då de gåder utur Scholan.

I Domkyrkan prädika, näst. Söndag: Ditesängen, v. Pastorn Herr Hummel. Högskolan, Hr Magister. Siröm. Åstonsängen, Hr Mag. Lönnberg.

I Christina, eller Lycka Kyrkan, Högskolan, Hr Kyrkoherden Mag. Drag, Åstonsängen, Hr Kyrkoherden Müller.

I Garnisons Kyrkan, Högskolan, Hr Regiments Pastorn Grimbeck, Åstonsängen, Extra Batall. Präd. Hr Böcker.

Utgående Skeppare: William Mabb til London med Järn och Bräder.

Windens förändring. Winden har den 12, 13 och 14 utan betydlig variation, wäret Sydlig.

Merel-Cours d. 13 Novembr.

Hamburg 69 = = = = Mark Rmt.

Kundgjörelser.

Den 19 innerwärande månad, som är en Tisdag, kommer kl. 9 föremiddagen Segelsömmaren Petter Kjempe under Elfsborgs Ladugård belägne hus och gård, jemte Gång-Gång- och Linklades verktyg, diverse husgeråd, med mera, här sammakådes under offentlig Auction til den mestbjudande at försäljas. Likaledes kommer på en Tisdag den 26 i denna månad kl. 10 föremiddagen, Tracuren Johan Hindrich Heyens straxt utan för gamla Warfvet belägne gårdebod, där sammakådes at under offentlig Auction, utbudas och försäljas.

Hos Herr Hans Jacob Beckman, finnes nyligen inkomna friska Citroner, Holl. Sill, Renett Äpplen, flere sorter Holl. Papper, Lin och Hampa, S. inn Bomull, Caffé-Böner, med flere waror.

Hos Hr Carl D. Swenson finnes nyligen inkomna Citroner, Pomerantzor, Diverse sorter Blomster-Bökar, så ock Holländ. Sill i sextondelar, samt Calvin-Plommon.

Hos Georg Bessenden och Comp. finnes nyligen inkommet Curlandskt Smör i fjerdingar och sal:at Örtört i tunnor, il salu för billigt pris.

Nyligen inkomna goda Potatoes, kunna sås för billigt pris, om bord hos Skyparen Jöns Nilsson, som ligger wid Tyska bryggan.

Uppå Auctions Kammaren, kommer d. 19 November at försäljas et partie Weide; och derast någon dessförinnan skulle åstunda köpa häras, så finnes til köps hos Herr Lars Bratt Christ:son, mot billigt pris.

Skulle någon emot intekning i ograverad Ågerdom hafwa at utlåna 4 a 6000 Dal. Smt; behagade han gifwa det hos Urfiswaren tillfånna.

Hos Collega Molin kunna följande böcker, erhållas, som från Stockholm på begäran förskrifwas. Lavaters Christl. Lieder. Meiners Philof. Schriften, Th. 1, 2. Gellerts samtl. Schriften, Th. 1 = 10. Matthiæ Lexicon Lat. Germ. ed. Gesnero. Bogels Chimie m. Wiglebs Anmerkungen. Neivier Reisen durch den orient, Th. 1 = 6. Cramers Erklär. üb. die Ep. an die Ebräer, B. 1, 2. st. 4:o. Physique de Muschenbroek par Sigaud de la Fond, 3 Voll. 4. Dictionnaire Italien & Fr. par Antonini, 2 Voll. 4:o. Dito par Veneroni, 2 Voll. 4:o. Nosologie par Sauvages, 2 Voll. 8. Oeuvres diverses par Sauvages, 2 Voll. 8. Dito de Racine, av. Comment. 7 Voll. 8. Dito de Moliere, av. Comment. 8 Voll. 8. Dito de Boileau, av. Comment. 3 Voll. 8. Dictionnaire Fr. & Anglois par Boyer, 2 Voll. 4. Revoll. romaines par Vertot, 3 Voll. 8. Caracteres de la Bruyere, 2 Voll. 8. Cour des Belles-Lettres par Batteux, 5 Voll. 8. Quatre Poétiques par le-même, 2 Voll. Histoire des Empereurs par Crevier, 12 Voll. Oeuvres de Fontenelle, 10 Voll. 12:o. Hist. moderne des chinois &c. 26 Voll. 12:o. Hist. d'Angleterre par Hume, 18 Voll. Dito de Targe, 5 Voll. Dito du Bas-Empire, 18 Voll. Memoires d'un Homme de Qualité, 8 Voll. Clarisse, 6 Voll. Grandison, 4 Voll. Hist. gen. des Voyages, 76 Voll. 12:o i m. figg. Dito de France par Velly &c. 24 Voll. Dito de Charles Quint par Robertson, 6 Voll. Dito de la Maison de Bourbon en Espagne par Sarge, 5 Voll. Gentilhomme Cultivateur, 16 Voll. Mélanges d'Alenbert, 5 Voll.

N:o 93 utkommer nästkommande Tisdag.